

पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन अहवाल
कार्यकारिणी सारांश

प्रस्तावित आर्वी उपसा सिंचन परियोजना
(एकूण सी.सी.ए. एरिया- 8400 है.)

द्वारा

विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर
(नागपूर पाटबंधारे मंडळ, नागपूर)
(निम्न वर्धा प्रकल्प विभाग, वर्धा)

पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन सल्लागार

कार्यकारिणी सारांश

1- परिचय

क्रमांक	विशिष्ट	तपशील
1	प्रकल्पाचे नाव	आर्वी उपसा सिंचन परियोजना
2	प्रकल्पाचे प्रकार	उपसा सिंचन परियोजना (सूक्ष्म सिंचन)
3	स्थळ	गाव: धनोडी तालुका: आर्वी जिल्हा: वर्धा राज्य: महाराष्ट्र
4	पाठी पुरवठा स्रोत	निम्न वर्धा धरण प्रकल्प
5	नदी चे खोरे	गोदावरी
6	नदी	वर्धा नदी
7	सूक्ष्म सिंचन	ओलीता खाली येणा-या एकूण क्षेत्राच्या 75% ठिबक सिंचन व 25% क्षेत्रावर कायमस्वरूपी तुषार सिंचन
8	ऑटोमेशन घटक	संपुर्ण प्रकल्पाच्या नियंत्रणासाठी वेब आधारित स्काडा प्रणालीचा अवलंब
9	अंदाजे प्रकल्पाचे आर्युमान	50 वर्ष
10	प्रकल्पासाठी वन्यजमिन इत्यादी	नाहि सर्व पाईपलाइन चे जाळे जमिनीखाली 1.2 मीटर वर
11	प्रकल्पाचा दोषदायित्व कालावधी	प्रकल्प पुर्ण होवून सुरु झाल्यावर 5 वर्षे
12	संचलन व देखभाल	प्रकल्प पुर्ण झाल्यावर 5 वर्षे (पुर्ण 60 महिने)
13	अंदाजे किंमत	251.75 कोटि

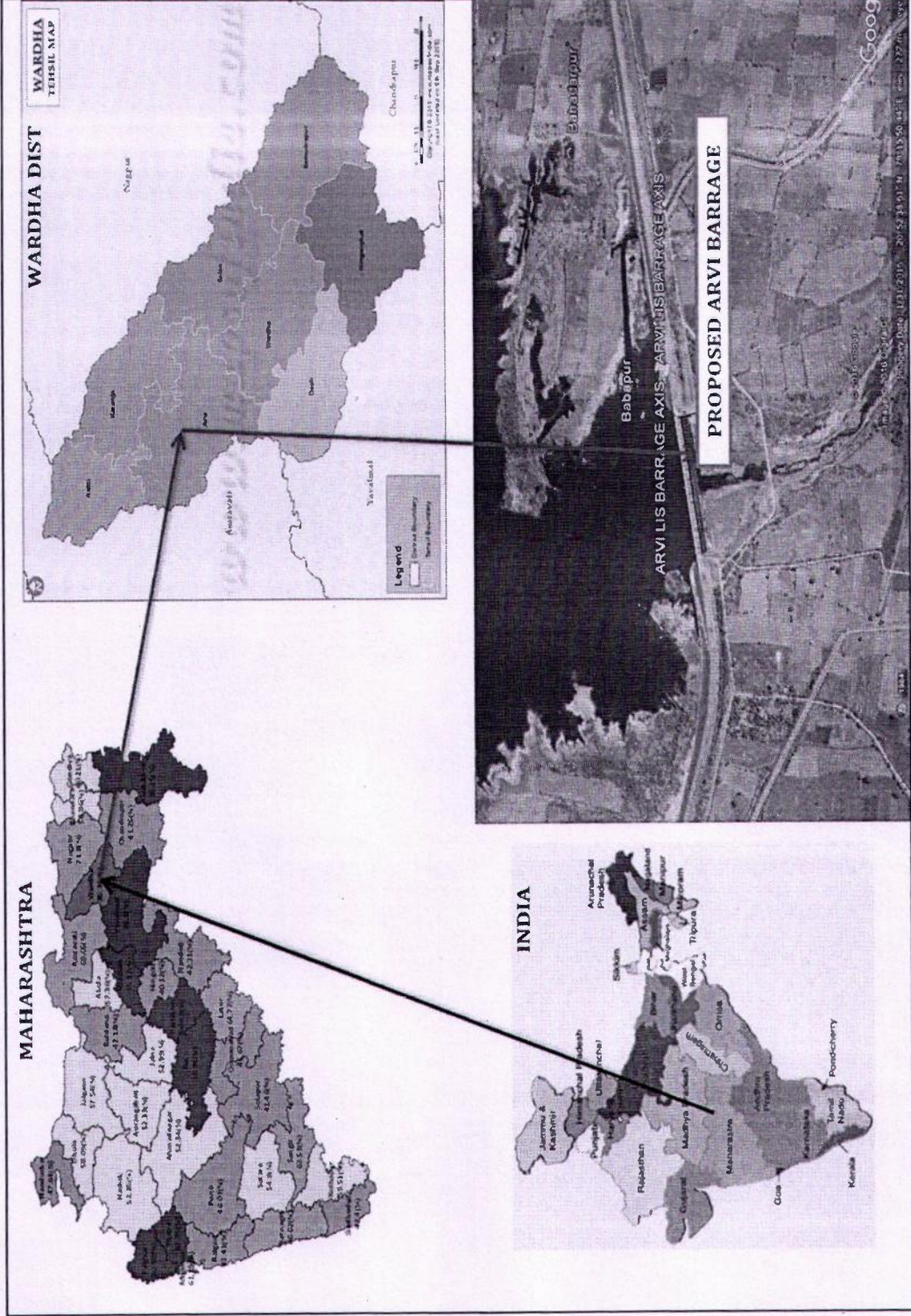
2- प्रस्तावित परियोजना विवरण

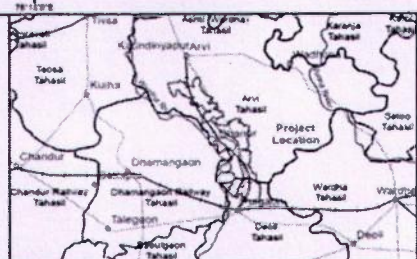
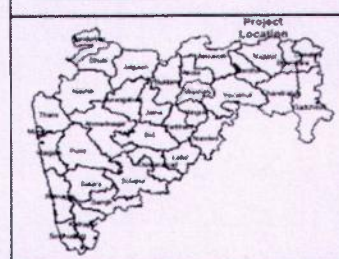
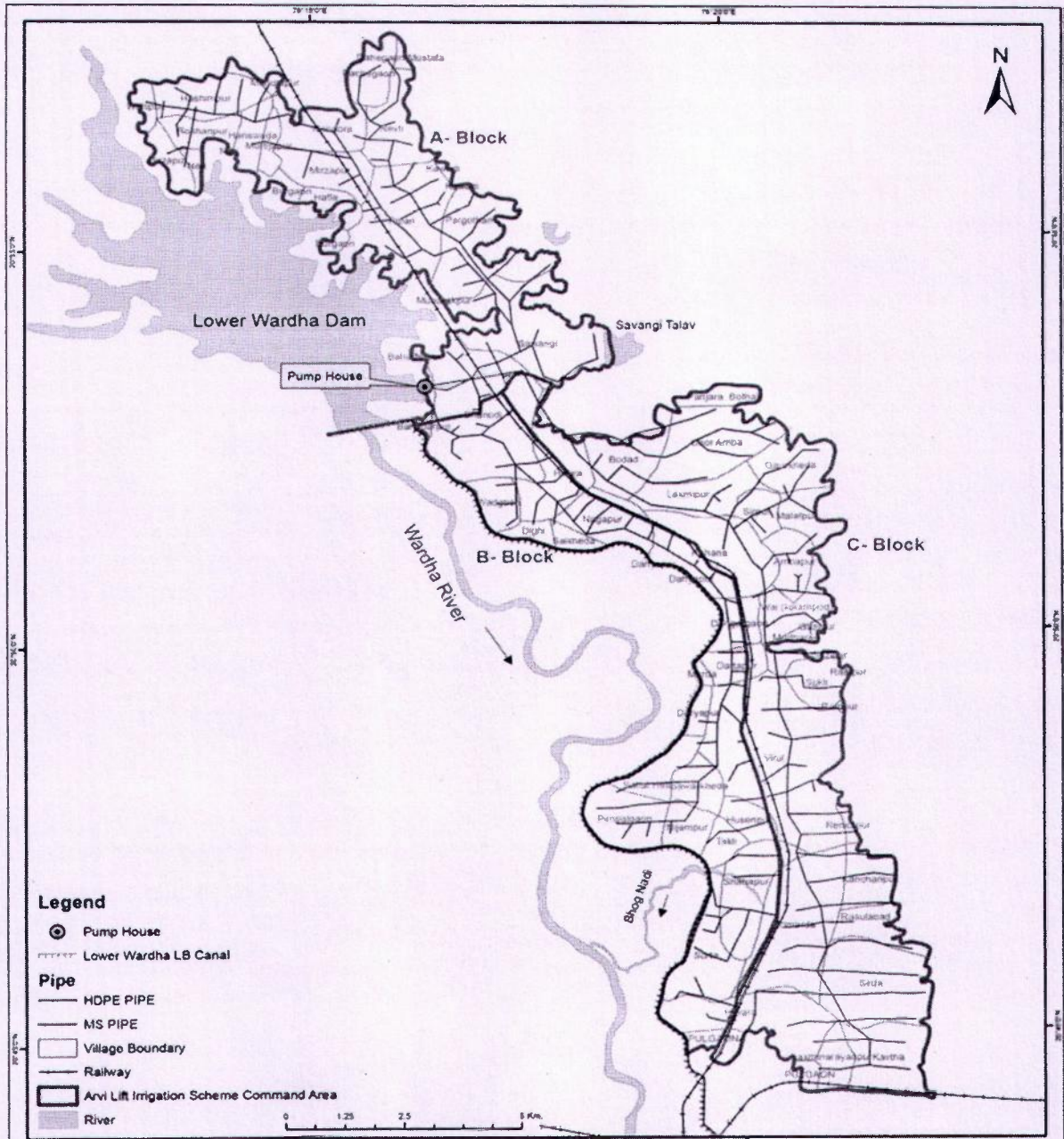
महाराष्ट्र मधील वर्धा जिल्ह्यातील आर्वी विभागामध्ये वर्धा नदीच्या पाण्याचा उपयोग करून 8400 हे. लागवडयोग्य क्षेत्रावर सिंचनासाठी, महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या जलसंपदा विभागांतर्गत विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळा अन्वये आर्वी उपसासिंचन प्रकल्प प्रस्तावित आहे. निम्न वर्धा धरणाची निम्नस्तर पायापासूनची उंची 27.8 मी. (91 फूट) तर लांबी 9,464 मी. (31050 फूट) आहे. धरणाचे एकूण घनफल 2636 घन किलोमीटर (633 मी.³) तर एकूण साठवण क्षमता 253340 (घन किलो मीटर) किंवा 60779.50 मी.³ आहे. आर्वी व देवळी तहसील मधील आर्वी उपसासिंचन योजना ही 8400 हे. लागवड योग्य क्षेत्र असलेल्या निम्न वर्धा प्रकल्पातील एक भाग आहे; व या योजनेसाठी धरणातील मुख्य साठयामध्ये 25.74 मि.मी.लि³. पाणी राखीव ठेवण्यात आले आहे.

आर्वी उपसा सिंचन परियोजना
गाव: धनोडी तालुका: आर्वी, जिल्हा: वर्धा, राज्य: महाराष्ट्र

कार्यकारिणी
सारांश

PROJECT	Arvi Lift Irrigation Scheme
CLIENT	
TITLE	Village Map
	SMS Envocare Ltd. EC & EA DIVISION 301, Parkgate P3, Magarpatta City, Hosur, Pune-411029 Phone: +91-20-26621111 Fax: +91-20-26621100

आर्वी उपसा सिंचन परियोजना
गाव: धनोडी तालुका: आर्वी, जिल्हा: वर्धा, राज्य: महाराष्ट्र

कार्यकारिणी
सारांश

3- मूलभूत पर्यावरण स्थिति

क्रमांक	विशिष्ट	स्थळे	तपशील
1	जल गुणवत्ता	4 स्थळे	पी.एच.: 7.1 ते 7.8 टी. डी. एस.: 592.00 ते 1056 मि.ग्रा./ लि. पाण्याचा कठीणपणा: 202 ते 532 मि.ग्रा./ लि.
2	भूपृष्ठी जल गुणवत्ता	4 स्थळे	पी.एच.: 8.09 ते 8.23 टी. डी. एस.: 419 ते 851 मि.ग्रा./ लि. पाण्याचा कठीणपणा: 120 ते 324 मि.ग्रा./ लि.
3	हवेची गुणवत्ता	8 स्थळे	10 μ धूलिकण, 2.5 μ धूलिकण, SO ₂ , NOx ह्यांच्या सरासरी, किमान व कमाल मूल्ये केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ ने निर्धारित केलेल्या मर्यादेच्या आत आहेत.
4	ध्वनि गुणवत्ता	8 स्थळे	ध्वनी गुणवत्ता [दिवसा]: Leq 45.3 dB (A) ते 66.6 dB (A) ध्वनी गुणवत्ता [रात्रीच्या वेळा]: Leq 34.5 ते 59.7 dB (A)
5	माती गुणवत्ता	5 स्थळे	पी.एच: 8.08 ते 8.56 सेंद्रिय कार्बन: 0.40 % ते 0.88 % फॉस्फोरस: 10.2 ते 32.8 कि.ग्रा./हे. पोटॅशियम: 400.9 ते 695.3 कि.ग्रा./हे. उपलब्ध नायट्रोजन: 169.4 ते 385.2 कि.ग्रा./हे.

4- उद्भवणारे प्रभाव

अनुक्रमांक	पर्यावणाचे पैलू	आघात	उपशमन उपाय/ खबरदारीचे उपाय
1	हवेची गुणवत्ता	बांधकामाच्या टप्प्यात धूलिकणांत वाढ होवू शकते.	अंतर्गत रस्त्यावर पाणी शिंपडणे. वाहानांची देखभाल व दुरुस्ति करणे तसेच मालवातूक करणा-या वाहणांवर आच्छादन करणे.
2	पाण्याची गुणवत्ता	बांधकामाच्या कच-या मुळे जालाशय प्रदुषित होवू शकतात. संचलनाच्या टप्प्यात	जलाशयांपासून दूर व बांधकाम कच-याची सुयोग्यरित्या हाताळणी करणे. पीण्यायोग्य वापरण्याचे पाणी वेगळे ठेवणे.

		जलाशयांच्या प्रदुषणाची शक्यात नाही.	
3	माती गुणवत्ता	उत्खननामुळे जमीनीच्या वापरात बदल होवू शकतो. घरगुती कच-याची अयोग्य विल्हेवाट.	पाईपलाइनस् टाकून झाल्यावर, उत्खननातील मातीचे पुर्णभरण केले जाईल. उरलेल्या मातीचा हरीत पट्ट्या मध्ये वापर करण्यात येईल तसेच घनकचरयाची योग्य हताळणी व विल्हेवाट.
4	जैविक गुणवत्ता	जमिनीवरील वनस्पतींची कमीतकमी तोड करणे	वन्य जमीनीचा वापर पुर्णपणे टाळला आहे. प्रामुख्याने मोठयाप्रमाणावर वृक्षातोड केली जणार नाही. कोणतेही परि-संवेदनशील (Eco-Sensitive) क्षेत्र सामाविष्ट कलेले नाही.
5	सामाजिक वातावरण	स्थानिक लोकांकरित रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील. लोकांचे किंवा मालमत्ते चे विस्थापन होणार नाही.	संबंधित प्रशिक्षण दिले जाईल. अप्रत्यक्ष व प्रेरीत रोजगार निर्मित होईल.
6	पिक व्यवस्थापन	चांगला प्रभाव पडेल	पिक व्यवस्थापनात वाढ होईल पिकाचे उत्पादन वाढेल अधिकाधिक गावांचा शेती उद्योगातील सहभाग वाढेल
7	व्यवसायिक आरोग्य आणि सुरक्षितता	जल जन्य आजारांची शव-यता आहे बांधकामाच्या टप्यात् अपघात होण्याची शव-यता आहे	सुरक्षित पीण्याचे पाणी पुरवले जाईल. नियमित आरोग्य तपासणी व औषध वाटप केले जाईल निर्जंतूकरणासाठी किटकनाशकांची फवारणी केले जाईल

**5- पर्यावरण व्यवस्थापन योजना
गाळाचे व्यवस्थापन**

धरण प्रकल्पासाठीचे अभियांत्रिकी व जैविक पद्धतीने गाळाचे व्यवस्थापन आधिच अमलात आणलेले आहे.

घनकचरा आणि स्वच्छतच व्यवस्थापन

घनकच-याचे स्रोत

- पाइपलाईन खोदताना निघालेली माती
- घरघुती घनकचरा जो कामगार काम करताना निघू शकतो

घणकच-याचे व्यवस्थापन

- खोदकामामध्ये निघालेली माती साठवून ठेवली जाईल व पुन्हा पाईपलाईन टाकल्यावर पुनरभरणा साठीतीत्ता योग्य वापर होईल, व अतिरिक्त माती हरितपट्टाचा विकास करण्यासाठी वापरली जाईल.
- अजैविक घनकचरा बांधकामामध्ये निघाल्यास तो घनकचरा व्यवस्थापन एजन्सीला दिला जाईल.

जैव विविधतेचे व्यवस्थापन

- वनखात्या जमीन आदेशक्षेत्रात घेण्याचे टाकळे आहे.
- सामाजिक वनीकरणाचे प्रकल्प आधिच बराच ठिकाणी हाती घेण्यात आहे.
- जलाशय RIM व्यवस्थापन आधिच केलेले आहे.
- हरित पट्ट्याचा विकास केलेला आहे.
- वनीकरणाची जमीन धरणक्षेत्र/ सिंचन क्षेत्रात जाणार नाही
- सिंचन प्रकल्पासाठी सुद्धा हरितपट्ट्याचा विकास केला जाईल

आरोग्य व्यवस्थापन

- कामगारांची आरोग्य तपासणी कामासा सुरुवात करण्यापूर्वी केली जाईल तसेच कामादरम्यान वेळेवेळी केली जाईल.
- कामगारांच्या परिवारांची सुद्धा आरोग्य तपासणी केली जाईल.
- लसीकरणाची तरतूद केली जाईल.
- आरोग्य बाबतच्या जागृकतेसाठी कार्यक्रम शबवले जातील.
- वैद्यकीय मदत तसेच औषधांचे वाटप केले जाईल
- प्राथमिक उपचाराची व्यवस्था प्रकल्प क्षेत्रावर केली जाईल.
- वरील सांगितल्याप्रमाणे सर्व व्यवस्था प्रकल्पस्थळी केली जाईल.
- बाहेरील वैद्यकीय संस्थांचा आधार निकडीच्या आणिबाणीच्या प्रसंगी घेतला जाईल.

इंधन व्यवस्थापन

इंधन पुरठावा करण्याची व्यवस्था प्रकल्पस्थळी करण्यात येईल. यामुळे अवैधरित्या लाकूडतोडीस आळा बसेल.

- इंधन सामग्री बांधकाम व्यवसायाव्यीका कडून पुरवली जाईल.
- छावण्यांनसाठा वीजपुरवठा डिझेल जनरेटर मधून पुरवला जाईल.
- वरील सर्व सुविधा बराज जागी व सिंचन प्रकल्पाच्या ठिकाणी देण्यात येतील.

व्यवसाईक आरोग्य, सुरक्षा आणि आपत्ति व्यवस्थापन योजना

- धोकादायक स्थितींचे मूल्यांकन व आपत्ति व्यवस्थापन केलेला आहे.
- वैयक्तिक सुरक्षा उपकरणे सर्व कामगारांना पुरवली जाईल.
- पर्यावरण व्यवस्थापनासाठी वेगळा गट तयार केला जाईल.
- अग्निशामन घटकांचे नियोजन प्रकल्पस्थळी केले जाईल.
- कामगारांना प्रशिक्षण दिले जाईल.
- कार्यात वातावरणाची वेळोवेळी देखरेख ठेवण्यात येईल.
- उपकरणांची सुरक्षा तपासणी वेळोवेळी केली जाईल.

हरितपट्टाचा विकास आणि व्यवस्थापन

- बराज ठिकाणी हरितपट्ट्याचा विकास आधीचकेला आहे.
- स्थानिक व वेगाने वाढणा-या वनस्पती जातीचा विकास केला जाईल.
- वनखात्यांची जमीन टाळवयासाठी, लागवण क्षेत्रासाठी 300 मी. पेक्षा कमी कट्टर ठेवण्यात आला आहे.

6- आर्थिक खर्चाचे अंदाजपत्र

प्रकल्पाची किंमत

एकूण: 264.47 कोटी

पर्यावरण व्यवस्थापनाची खर्चाची तरतूद

क्रमांक	विशिष्ट	किंमत (लक्ष)
1	वायु पर्यावरण व्यवस्थाप	5.0
2	हरितपट्ट्याचा विकास आणि व्यवस्थापन	15.0
3	घनकचरा आणि स्वच्छता व्यवस्थापन	20.0
4	जैव विविधतेचे व्यवस्थापन	5.0
5	व्यवसाईक आरोग्य, सुरक्षा आणि आपत्ति व्यवस्थापन योजना	5.0
6	पर्यावरण चाचणी	7.0
एकूण		57.0

